

"Ω! θλιβερές, παράξενες καθώς οἱ πρῶτες νότες
 Ποῦ ἀφίνουν τὰ πουλιά ὡς ξυπνοὺν μὲς στὴ βαθειὰν αὐγοῦλα
 Κι ὅπως ἡ ἀνταύγεια ἢ στερνὴ, στερνὴ φουρὰ ποὺ πῖφτει
 Σὲ μάτια ποὺ θολώνουνε καὶ σβύνουν ἀπ' τὸ τζάμι,
 "Ετσι θλιβές, παράξενες οἱ μέρες ποῦχουν φύγει.

Κι ἀγαπητὲς σὰν τὰ φιλιὰ κάποιων χειλιῶν σβυσμένων,
 Γλυκειὲς σὰν κεῖνα τὰ φιλιὰ ποὺ ἡ φαντασία τὰ δίνει
 Σὲ χεῖλια ποῦναι γι' ἀλλουνοὺς, βαθειὰς σὰ μιὰν ἀγάπη,
 Καθὼς ἡ πρώτη ἀγάπη μας, σκληρὲς σὰν τὸν καημὸ της.
 "Ω! εἶναι χάρος στὴ ζωὴ οἱ μέρες ποῦχουν φύγει!

ΝΙΚΟΣ ΛΑΤΔΗΣ

Η ΑΝΤΩΝΙΑ

Κατεβαίνοντας τ' ἀνηφόρι τοῦ καντουνιοῦ μ' ἓνα μπόγο ροῦχα
 στὸ κεφάλι, ποὺ στέκονταν ἐκεῖ καλὰ ζυγισμένος χωρὶς νὰ γέρνη οὔτε
 ἀπὸ τὴ μία οὔτε ἀπὸ τὴν ἄλλη πάντα, ἡ Ἀντωνία, ἓν' ἀγριοκόριτσο
 δεκατέσσερω χρονῶ, μὲ μιὰ λυγδωμένη ποδιά, μ' ἀναμαλλιασμένο τ' ἀχτέ-
 νιγο κεφάλι της καὶ ξυπόλυτη, γεμάτη κουρνιαχτὸ τ' ἀπλутι της ποδάρια,
 τράβαγε κατὰ τὴν Ὀμαλή, στὸ ρέμα νὰ πλύνῃ τὰ σκουτιά της, κρατώντας
 ἐπὶ τούτου κ' ἓνα κομμάτι πράσινο σαποῦνι στὸ χέρι. Πήγαινε γελαστή
 κι ἀμέριμνη, μ' ἓνα ρέμπελο κούνημα τῶν χειρῶν πέρα δῶθε, ἔχοντας
 μόνο τὸ κεφάλι ἀκίνητο, ἓνα κεφάλι μελαψό, τσιγγάνικο, γιὰ νὰ μὴ τῆς
 πέσῃ ὁ μπόγος. Μὰ ὅσο κι ἂν τὸ κράταγε σὰν καρφωμένο πάνω στοὺς
 ὤμους της, τὰ μάτια της, κάτω μᾶτια ἀνήσυχου ἀγριομιοῦ, μεγάλα καὶ
 περίεργα, καστανὰ σκοθρα, ποὺ τὰ σκέπαζαν ἀταχτες βλεφαρίδες, ἔπαι-
 ζαν δεξὰ ζερβά, πάνω — κάτω μὴ ἀφίνοντας τίποτα νὰ τοὺς ξεφύγῃ στὸ
 πέρασμά της, καὶ τὸ στόμα της, μὲ τὰ παχειὰ χεῖλια καὶ τὰ γερά κι
 ἄσπρα της δόντια, δὲν ἔπαυε νὰ μασσάει ἓνα κομμάτι μαστίχα ἀπὸ τὸ
 πρῶτ' ὡς τὸ βράδι, μορφάζοντας περίεργα στὴν κάθε κίνηση. Ὅπως ἡ
 μαστίχα δὲν ἔλειπε ἀπ' τὸ ἀνήσυχό της στόμα, ἔτσι δὲν ἔλειπαν κι ἀπ'
 τὸ λαιμὸ κάτω γυάλινες πράσινες χάντρες, περασμένες σὲ μιὰ λερωμένη
 χοντρὴ κλωστή, στολίδι ποὺ φάνταζε πάνω στὸ μελαχροινὸ της λαιμὸ
 καὶ τὴν ἔδειχνε, λές, τέλεια τσιγγάνα.

Πότε πότε σταμάταγε κ' ἔπιανε σύντομη κουβέντα μὲ καμιὰ γυ-

ναίκα της γειτονιάς, πού γύριζε από τὸ ρέμα φορτωμένη μὲ βῆκα νερό, καὶ πάρα πέρα τὸ ἴδιο.

— Τὶ καὶ τοῦτο σ' αὐτὸ τὸν τόπο, νᾶχει ξεραθῇ λέει τὸ ὕδραγωγεῖο, νὰ ξεκινάη κανεὶς μὲς στὸ κάμα τοῦ καλοκαιριοῦ γιὰ τὸ ἔρμιο τὸ νερό, νὰ σοῦ ξεραίνεται μαθὲς τὸ λαρύγγι σου καὶ νὰ μὴν ἔχῃς μιὰ γουλιὰ οὔτε γι' ἁγιασμό!

Μὰ τὴν Ἀντώνια λίγο τὴν ἔγνοιαζε καὶ οὔτε κὰν τὴ στενοχωροῦσε ἡ ἔλλειψη αὐτῇ. Γιὰ κείνη εἶταν χαρὰ της νὰ ξεκινάει μὲ τὸ χάραμα γιὰ τὸ ποτάμι καὶ ἀφοῦ θὰ πέραγε καὶ ἀπὸ τὰ μουράγια πού θὰ τὴν πείραζαν τὰ κοπέλια τῶν καϊκιῶν λέγοντας της λόγια ξετσέκωτης ἀγάπης, θὰ πῆγαινε νὰ περάσῃ ὅλη τὴν ἡμέρα πλένοντας μὲ τὸ κολαί της ὡς τὸ σούρουπο. Γιὰ φαί δὲν τὴν ἔγνοιαζε. Ἐνα ξεροκόμματο μαῦρο ψωμί καὶ δυὸ ντομάτες τᾶχε βάλῃ ἀποβραδὺς μὲς στ' ἄκλυτα ροῦχα. Καὶ πάντα ἔβρισκε συντροφιά κάτι ξυπόλυτα σὰν καὶ αὐτὴνη ἀγόρια κ' ἔπιανε τὸ παινίδι κ' ἔλεγαν βρωμόλογα καὶ ἄρχιζαν ἄγριο πετροβολητό. Πολλὰς φορὰς ἔχναγε τὸ σαποῦνι στὴν κόχη μιᾶς πέτρας μὲς στὸ νερὸ κ' ὅστερα ἀπ' ὦρα πού γύριζε τῷβρισκε λυωμένο τὸ περισσότερο. Δὲν ἔβαλε μυαλὸ τὸ τρελλοκόριτσο δυὸ τρεῖς φορὰς πού γύρισε βράδι στὸ σπίτι κ' ἔφαγε τῆς χροιάς της ἀπ' τὴν κυρά της. Ξεχάσαμε νὰ ποῦμε πὼς εἶταν ὑπερέτρια ἡ Ἀντώνια στοῦ κυρ Σπύρου τοῦ Μονάντερου ποῦχε τὸ χτήμα του στὸ Μπούργο, πέρ' ἀπ' τὸ Κάστρο. Κ' ἡ κυρά Σπύραινα πού εἶταν ἔγκυος, στὸ μῆνα της, τράβαγε κάθε φορὰ σύχηση μεγάλη μὲ τὸ καταρεμένο αὐτὸ βρωμοθήλυκο.

Ἡ καλὴ της τύχη κ' ἤρε οὗτος ὁ κυρ Σπύρος ἕνα προσφυγάκι ὡς δεκατριῶ χρονῶ, τὸ Στεφανῆ, κ' ἡ καλύτερη δουλειὰ ξέσπαγε σ' ἐκεῖνο τὸ ἄμμοιο πού ἀγόγγυστα λές ὑπόμενε τὴν τύχη του. Κ' ἔτσι καθὼς ἡ γλώσσα του συνηθισμένη στὰ τουρκόφωνα, δὲν τὸν βοηθοῦσε, δούλευε ὅλη τὴν ἡμέρα ἀμίλητα κ' ὑπομονετικά. Μόνο μὲ τὴν Ἀντώνια λύνουνταν ἡ γλώσσα του καὶ τσάτρα πάτρα κάτι κουβέντιαζε μαζί της. Καὶ τ' ἀπομεσήμερο ὅταν τ' ἀφεντικά κοιμόντανε, τὸν ἔβαζε κ' ἔπλενε μάνι μάνι τὰ πιάτα κ' ὅστερα τρέχανε μὲς στὴν σταφίδα, κυνηγούσανε τζιτζίρους ἢ κατέβαιναν κάτω στὸ γιαλὸ, πλατσουλίζοντας μὲς στὰ νερά. Κι ὁ Στεφανῆς γελοῦσε μ' ὅλη του τὴν καρδιά σὰν τὴν ἔβλεπε νὰ κἀνὴ τοῦμπας στὸν ἄμμο, ποῦκαιγε φωτιά κάτω ἀπ' τὸ μεσημεριάτικο λιοπύρι τοῦ Γυαλιστῆ.

Μιὰ μέρα (μήπως τᾶχε καὶ γιὰ κακό;) γδύθηκε τσίτσιδη μπροστὰ του καὶ μπλούμ, μὲς στὴ θάλασσα. : Κ' ἔπλεε σὰν τὸ ψάρι τὸ ἄμναλο

θηλυκό και ξεφώνησε από ευχαρίστηση λέγοντας στον άμοιρο Στεφανή : «Έλα και σὺ βρὲ κουτέ.

Μὰ ὁ Στεφανῆς ἔχασε ἀπὸ κείνη τὴν ἡμέρα τὸ θάρρος του καὶ τὴν κοίταξε ντροπαλὰ μὴ σηκώνοντας πιά ἐλεύτερα τὰ μάτια κατ'ἀπάνω της. Μὰ εἶτανε πάντα πονόψυχος ὁ κακόμοιρος κ' ἔκανε τόση δουλειὰ πὺδ πολὺ γιὰ χάρη τῆς Ἀντώνιας παρὰ γιὰ χάρη τῆς κυρᾶς του. Καὶ τὸ βράδι ἔπεφτε ξερός ἀπὸ τὴν κούραση, πάνω σὲ μιὰ ψάθα, στὸ κατώϊ κ' ἀποκοιμιότανε.

Κεῖνο λοιπὸν τὸ πρωῒ πού ἡ κυρὰ σηκώθηκε μπονόρα γιὰτ' εἶχε νὰ ράψῃ τίς πάνες γιὰ τὴ γέννα, ἡ Ἀντώνια, δένοντας τὸ μπόγο γιὰ νὰ φύγῃ ἄκουγε τὴν ἴδια πάλι σύσταση, τίς ἴδιες πάλι ἀπειλές· ὅτι θὰ τήνε τσάκιζε στὸ ξύλο ἂν βραδιαζότανε πάλι στὸ ποτάμι. Κ' ἐνῶ ἡ κυρὰ μονολογώντας· βλαστημοῦσε ἀγαναχτισμένη τὸν καταραμένο αὐτὸ τόπο πού ὅλα τὰ καλὰ τάχει, (δὲ βλέπεις, νὰ στερέψῃ τώρα καὶ τὸ νερὸ νὰ μὴν ἔχῃς νὰ κάνῃς τὴ λάτρα σου), ὁ Στεφανῆς πῆγαινε κοντὰ στὴν Ἀντώνια, καὶ μὲ μιὰ ἀθῶα κ' ἐκφραστικὴ παρὰκλήση γραμμένη στὰ φωτεινὰ καὶ μεγάλα του μάτια, τῆς ἔλεγε νὰ μὴν ἀργήσῃ νᾶρθῃ. Κι ἀλήθεια, τῶνοιωθε βαθεῖα στὴν ψυχὴ του, γιὰτὶ κάθε φορὰ πού αὐτὴ γύριζε ἀργὰ καὶ τὴν ἔδερναν, ἐκεῖνος κρυμμένος πίσω ἀπ' τὴν πεζοῦλα ἔκλαιγε κρυφὰ μὲς στὸ σκοτάδι, ἔκλαιγε σπαραχτικὰ σὰ νὰ πονοῦσε ἀγιάτρευτα ὁ ἄμοιρος μικρός. Μὰ κείνη τὴν ἡμέρα ἡ Ἀντώνια ὅλα τᾶχε ἐσχάσῃ καὶ κατὰ τὸ δειλινὸ ὅπου ἐτοιμάζονταν νὰ ξεβγάλῃ τὰ ροῦχα, ἀφ'οὗ ὅλη τὴ μέρα λυσοσκόπησε μὲ τὰ ξυπόλυτα ἀγόρια, εἶπε καὶ τῆς εἶπαν τοῦ κόσμου τὰ βρωμόλογα, ἐρρηξε πέτρες καὶ τῆς ρήξαν ἄλλες τόσες, ἐκεῖ λοιπὸν κατὰ τὸ δειλινό, νὰ καὶ μιὰ δυσιάρικη βάρκα ποῦρθε γιὰ μιὰ στιγμὴ ν' ἀράξῃ παρέκει ἀπὸ τὸ ρέμα, στ' ἀκροθαλάσσι τὸ μοναχικό. Κ' ἕνα γερὸ παλληκάρι, δεκοχτὼ χρονῶ, βγήκε μ' ἕνα σταμνὶ νὰ πάρῃ ἀπ' τὴν πηγὴ νερό. Δὲν ἀρρησαν νὰ γνωριστοῦν καὶ πιάσανε ψιλὴ κουβέντα, λέγοντας καθ' ἕνας λόγια ἄμυαλα καὶ πειραχτικὰ μὲ τολμηρὰς χειρονομίες. Ὅσο νὰ γυρίσῃ αὐτὸς ἀπ' τὴν πηγὴ μὲ τὸ σταμνὶ γιομάτο, ἡ Ἀντώνια τάχε κι ὅλα ξεβγάλῃ κ' εἶταν ἐτοιμὴ νὰ βουτήξῃ στὸ γιαλό, ἔτσι γιὰ νὰ δροσιستῇ ἀπὸ τὴ βαρεῖα δουλειὰ τῆς μέρας. Καὶ χωρὶς νὰ χάσῃ καιρὸ γδύνεται, (ἔχι τσίτσιδῃ αὐτὴ τὴ φορὰ, κράτησε τὸ σκοῦρο ἀλατζαδένιο τῆς μισοφούστανο) κι ὅταν πιά εἶχε γυρίσει τὸ παλληκάρι γιὰ νὰ φύγῃ, τὴ βρῆκε νὰ κολυμπᾷ τριγύρω ἀπ' τὴ βάρκα του, νὰ κάνῃ ἀφροὺς, νὰ ξεφωνίζῃ σὰν τρελλή, νὰ τόνε πιτσιλιζῇ μὲ πόδια καὶ μὲ χέρια. Κι αὐτὸς κουνώντας τὸ κεφάλι, τῆς ἔλεγε μέσ' ἀπὸ τὰ δόντια του.

— Ξέρω γὼ μωρὴ τί θέλεις ἐσύ, μ' ἂς ἔχεις χάρη !

Μ' αὐτὴ πονηρὰ χαμογελώντας τότε κοροΐδευε, κάνοντας παράξενους μορφασμούς.

— Ἄσε χάσου ἀπὸ μπρός μου λέω γώ, μὴ βρῶ κἀνα μπελᾶ.

Κι ἄνοιξε τὸ πανί του γιὰ νὰ πᾶ πρῶτα κατὰ τὸ μῶλο γιατί ἄρχιζε νὰ φρεσκάρη κείνη τῇ στιγμῇ. Μὰ τὸ τρελλοκόριτσο εἶχε πιαστῇ πίσω ἀπ' τὸ λυμένο κυλαμάρι καὶ κινῶς ἔφευγε ἡ βάρκα, δόστου καὶ τὴν τραβοῦσε τῇ θεοσκοτωμένῃ. Κι αὐτὴ πῆγαινε ξεχασμένη πᾶνω στὸν ἄφρο, κρατώντας ἀνάλαφρα τὴν ἄκρη ἀπ' τὸ σκοινί, κ' εἶταν γυμνὴ ἀπ' τὴ μέση κι ἀπάνω καὶ τὸ ἀδ'άντροπό της στῆθος ὀργιαστικὰ ἔπαιζε μὲ τὰ γάργαρα νερά.

Σὰν τὴν πῆρε εἶδηση τὸ κοπέλι, πῆγε νὰ τῆς σπάσῃ τὸ κεφάλι μὲ τὸ κουπί ἀλλὰ πάλι σκέφτηκε, μὴ βρῇ κανένα μπελᾶ. Καὶ κάνοντας δυὸ βόλτες παραπανιστής, τὴν ξαναπῆγε πάλι ἐκεῖ πού τῇ βρῆκε, βλαστημώντας τοὺς γονέους της καὶ δίνοντας της μουντζες μὲ ὀρθάνοιχτες τίς παλάμες του. Μὰ πέρα ἔβρεχε γι' αὐτὴ ! Γλέντησε κείνη ὅπως ἤθελε καὶ λίγο τὴν ἐννοιαζε γιὰ τίς μουντζες καὶ τίς βρισιεῖς αὐτοῦ τοῦ βρωμοκατῆ.

Σὰν πῆγε πιά σκοτάδι σπίτι, μὲ τὰ ροῦχα κακοπλυμένα καὶ κακοξεβγαλμένα, ἓνας Θεὸς ἔχει τὶ ματσούκι ἔπρεπε στὴ ράχη της. Μὰ κι ὁ Θεὸς ἔχει τίς κλάψες τοῦ φτωχοῦ Στεφανῆ πίσω ἀπ' τὴν πεζούλα, στὸ σκοτάδι, καὶ τὸ σιωπηλὸ τὸ σπαραγμὸ του.

Τὴν ἄλλη μέρα μαθεύτηκε ἀπ' τὸ κοπέλι ἡ μπομπὴ τῆς ἄμυαλης Ἀντωνίας καὶ κατὰ τὸ μεσημέρι νὰ κ' ἡ μάννα της φουσκωμένη κ' ἰδρωμένη ἀνέβαινε τὸν ἀνήφορο μὲ μιὰ φουρκάδα στὸ χέρι, φυνώντας κάτω ἀπ' τὸ κανελλί της τσεμπέρι :

— Ποῦσαι μωρὴ σκύλλα. . . .

Βγῆκε ἀλαφιασμένη ἡ Ἀντωνία ἀπὸ τὸ κατώϊ σὰν ἄκουσε ξαφνικὰ τὴ φωνὴ τῆς μάννας της.

— Τ' εἶναι καλέ, τί ἔπαθες; σὲ καλὸ σου !

— Ἀχ καταραμένη, στάσου νὰ σὲ σκίσω σὰν τὴ σαρδέλλα πού νὰ μὴ σώσης, σιγογοῦνι μ' ἔκανες μέσα στὴ χώρα.

Καὶ πρὶν προφτάσῃ τὸ ἀγριοκόριτσο νὰ τῆς ξεφύγῃ, τὴν ἄρλαξε ἀπ' τὰ μαλλιά, κυλώντας της χάμω μὲ κλωτσιεῖς καὶ γροθιεῖς ὅπου εὑρίσκει.

Τοῦ κακοῦ τ' ἀφεντικὰ μπῆκαν στὴ μέση, τοῦ κακοῦ ὁ Στεφανῆς σαστισμένος ἔμπαινε κάτω ἀπ' τῆς μανιασμένης γριᾶς τὰ χέρια, τρώ-

γοντας πολλές κι αὐτὸς κατακεφαλιές. Ἡ μάννα της ἄφριζε ἀπ' τὸ θυμὸ καὶ δὲν ἔβλεπε πιά ποῦ βαροῦσε.

—Θερσκοτωμένη, νὰ μὲ κάνης ντάλα μεσημέρι νᾶρθω, νὰ βγῇ ἡ γλώσσα μου, μιὰ πιθαμὴ! Ἄ σκύλλα πού μὲ ρεζίλεψες, νὰ τρέχῃς πὶς' ἀπ' τὶς βάρκες δλόγυμνη! Δὲν τράπηκες τρομάρο σου;.. Κι' ὅλο τὴν χτυποῦσε κι αὐτὴ σκούζοντας κυλιότανε κατὰ γῆς καὶ φώναζε κλαίγοντας: Σχώρα με βρε μάννα καὶ δὲν τὸ ξανακίνω.

Μὰ ἡ ταραχὴ τῆς γριάς δὲν τὴν ἄφησε καὶ πολὺ νὰ ξακολουθήσῃ καὶ σποριάστῃκε τρέμοντας στὸ κατώφλι τοῦ κατωγιοῦ.

Τὸ τι ἔγινε κείνη τὴν ἡμέρα δὲν περιγράφεται.

Ἡ Κυρά Σπύραινα μ' αὐτὴ πάλι τὴ σύχηση ἄκουγε τὸ παιδί νὰ χοροπηδάει ἀλλοιώτικα μέσα της.

Τί, ν' ἀποβάλλῃ μαθές, ἐτοιμόγεννη πρὶν τὴν ὥρα της ἀπ' τὸ δαιμονισμένο αὐτὸ βρωμοθήλυκο;

— Πάρτηνε, κυρά μου, πάρτηνε, δὲν τὴ θέλω πιά, μοῦφαγε τὰ σωθικά μου. Ἄμε στὸ καλὸ μὲ δαύτηνε.

Μὰ στὰ κλάμματα τῆς Ἀντωνίας καὶ στὰ παρακαλέματα πὼς θὰ βάλῃ πιά μυαλὸ ἀπὸ δῶ κ' ἐμπρός, μαλάχτηκε ἡ πονόψυχη κυρά, κ' ἔτσι γιὰ τελευταία πιά φορὰ τὴ συχώρεσε.

Μὰ κι ἂν αὐτὴ τὴ στιγμὴ εἰλικρινὰ εἶχε μετανιώσῃ γιατί ἡ ἐπαναστατημένη σάρκα της σπάραιζε κατ' ἀπὸ τῆς ξυλιᾶς τῆς φουρκάδας ποῦσπασε στὰ δυὸ πάνω στὴ ράχη της, καὶ στὶς κλωτσιᾶς τῆς ἀφηνιασμένης μάννας της, μόλις πέρασε αὐτὴ ἡ ἀναπάντεχη μπόρα καὶ ξαστέρωσε λίγο τὸ μυαλὸ της, ὅλα τὰ ἔχασε κ' ἐν' ἀπομεσήμερο θερμό, λίγες μέρες ὕστερα, ἀπομεσήμερο ἀγνουστιάτικο, ἀπ' αὐτὰ τὰ φλογερὰ πού ὄριμοι πιά οἱ κρηποί, πλημμυρισμένοι ἐπὶ γυμνοὺς ὀρητικοὺς, ζητᾶ τὸ θεριστὴ τους, ἡ ἀδιόρθωτη Ἀντωνία βρέθηκε στὸ γιαλὸ νιατὶ εἶδε κεὶ ἕνα καῖκι ἀραγμένο ποῦρθε νὰ φορτώσῃ κεραμίδια ἀπὸ τὸ καμῖνι τοῦ Κάτω μαχαλά. Εἶταν ἡ ὥρα πού τ' ἀφεντικά κοιμόντανε ἀπάνω κι ὁ Στεφανῆς ἔπλενε τὰ πιάτα καὶ συγύριζε τὸ κατώι πού τοὺς χρησίμευε γιὰ μαγειριό. Κ' εἶταν μὲς στὸ καῖκι αὐτὸς ὁ Μαλλιανοῦκος, ὁ Γιάννης, πού μιὰ δυὸ φορὲς τὸ χρόνον ἔρχονταν ἀπ' τὸ νησί του γιὰ νὰ φορτώσῃ τοῦβλα καὶ κεραμίδια. Καὶ πολλὰς φορὲς χασομέραγε ξαπόστια γιὰ νὰ περῇσῃ ἀπ' τὰ σοκάκια στρίβοντας μερακλήτικα τὸ ψιλὸ μαῦρο μουστάκι καὶ χτυπώντας τὰ τακούνια του στὸ καλντερίμι νὰ κάνῃ τὰ κορίτσια νὰ βγοῦν στὶς πόρτες καὶ στὰ παραθύρια γιὰ νὰ τοὺς ρίξῃ γλυκιὰς ματιὰς, γεμάτες πόθο καὶ ὑπόσχεση. Καὶ τὸν εἶχαν βγάλῃ «Τ α κ ο υ ν ἄ κ ι α» τὰ κορίτσια κ' εἶτανε κρυφῇ

χαρά γι' αὐτὲς ὅταν ἔβλεπαν τὸ παλληκάρι, ποὺ τὸ περίμεναν εἶν' ἡ ἀλήθεια, νᾶρχεται πάλι ὕστερ' ἀπὸ τόσον καιρὸ καὶ πολλὲς κρυφοκοιτάζοντάς τον ἔννοιωθαν μιὰ γλυκεῖα συγκίνηση σὰ μαχαιριὰ νὰ τοὺς λιγώνει τὴν καρδιά.

Φυσικὸ εἶταν νὰ μὴ μείνῃ ἀδιάφορη κ' ἡ ἄμυαλη Ἀντωνία στὸ γλυκοκοίταμα τοῦ παλληκαριοῦ καὶ στὰ πλανευτικὰ του λόγια. Καὶ θὲς ἀπὸ τὴν ρέμπελη ζωὴ, θὲς ἀπὸ τὸ ξῶλο, θὲς ἀπὸ τὴ φυσικὴ ὁρμὴ τῆς νιότης, εἶχε θεριέψῃ κ' ἔμοιαζε τὸν πρώϊμο ἀκόμη ἀλλὰ ἔλκυστικὸ καρπὸ ποὺ ὅσο κι ἂν διστάζει κανεὶς, ἀπλώνει ἄθιστα τὸ χέρι του γιὰ νὰ τριγύσῃ τὴν ἄγουρη ὁμορφιά του, γιὰ νὰ γευτῇ τὴν γλυκόξυνη καὶ ἀφράτη σάρκα του. Κ' ἔτσι κουβέντα στὴν κουβέντα, ζαλισμένη ἡ Ἀντωνία, δὲν κατάλαβε καὶ αὐτὴ πῶς βρέθηκε μὲς στὸ καῖκι, ποὺ ἄρχιζε τῶρα νὰ σαλπάρῃ σιγὰ σιγὰ γιὰτ' εἶχε βάλῃ καὶ φρέσκο, κ' εἶταν κατάλληλη ὥρα νὰ ξεκινήσῃ μιὰ κ' εἶχε τελειώσῃ κ' ἡ δουλιά.

Ποῦ θὰ τὴν πῆγαινε; δὲν τὸ ξέτασε, ποῦ θὰ τὴν ἔβγαζε; οὔτε οὐτὸ τὸ συλλογίστηκε, τί θάλεγαν οἱ δικοὶ τῆς, ἡ μάνα τῆς, τ' ἀφεντικά; Αὐτὸ οὔτε μιὰ στιγμή δὲν τῆς πέρασε ἀπὸ τὸ νοῦ. Φτάνει ὅτι ἔκανε τὸ κέφι τῆς, φτάνει ὅτι ἀκολουθοῦσε τ' ὁρμέρητό της τὸ ἀκατανίκητο, φτάνει ὅτι ὁ καρπὸς ἄρχιζε νὰ ὠριμάζῃ ἐπικίνδυνα κατ' ἀπὸ τίς θερμὲς ἀχτίνες δυὸ φλογερῶν παχνιδιάρικων ματιῶν.

Κανεὶς δὲν πῆρε εἴδηση. Μόνο ὁ φτωχὸς Στεφανῆς, ποὺ τὴν ἀναζητοῦσε ἀπ' ὦρα, κατέβηκε στὸ γυαλὸ μήπως εἶταν ἐκεῖ. Κ' εἶδε τὸ κόκκινο τσεμπεράκι ποὺ συνήθιζε πότε πότε νὰ φορῇ ἡ Ἀντωνία νὰ φεύγῃ, νὰ γεύγῃ πέρα κατὰ τὸ πέλαγο. Τοῦ κάκου ἔβαλε τίς φωνές, τοῦ κάκου ἔκλαιγε κ' ἔσκουζε σὺν τὸ πληγωμένῳ ἀγρίμῳ κάνοντας ἀπελπισμένους χειρονομίες. Τὸ καταραμένο τὸ καῖκι εἶχε ἀτλώσῃ τὰ πανιά του κ' ἔμοιαζε σὰ μαῦρο ποιλὶ τοῦ θανάτου γι' αὐτόν, παίρνοντας πάνω στὰ πλινθιά του φτερά μιὰ ζωὴ ποὺ εἶταν ἡ χαρὰ τῆς φτωχῆς του ζωοῦλας, ποὺ εἶταν μιὰ φωτεινὴ ἀχτίδα ἡλίου στὴ φοβισμένη καὶ ἀθῶα του ψυχὴ. Τὴν πανώρια του Ἀντωνία, αὐτὴ ποὺ ἀνύποπτα τοῦχε ξυπνήσῃ μὲς στὰ παιδικὰ του στήθεια, κάτι χαρὲς καὶ φόβους, λαχτάρες καὶ ἀνείπωτες τρομάρες, μὰ ποὺ εἶτανε γλυκὲς, ἔτσι γλυκὲς.

Κ' ἔπεσε μπρούμιτα στὸν ἄμμο καὶ θρηνοῦσε τὸ φτωχό, καὶ ἀπὸ καιρὸ οὐ καιρὸ κοίταγε μὲς ἀπ' τὰ θολὰ του δάκρυα τὸ καταραμένο καῖκι ποὺ ὅλο μίκραινε μίκραινε στὴν ἀπόσταση, τόσο ποὺ τὸ κόκκινο τσεμπεράκι νὰ μὴ φαίνεται πιά καθόλου.

— Ἀντωνία, μωρ' Ἀντωνία!!

Μὰ ἡ φωνή του πνίγηκε στὸ μούρμουρο τῆς θάλασσας ποὺ γύρω του βογγοῦσε ὑπόκοφα σὰν ἀπὸ συμπόνια γιὰ τὸ ἄδικο ποὺ τοῦ ἔγινε.

Πάει, πάει πιά . . .

Πόσες ὥρες ἔκατο' ἐκεῖ ἀπελπισμένος κι ἀπαρηγόρητος ! *Ὅσο ποὺ βράδιασε.

Καὶ κάθε μέρα, τ' ἀπομεσήμερο, πῆγαινε καὶ κάθιζε στ' ἄκρο-γιάλι μὲ τὸ βλέμμα θολό, βυθισμένο στὸ σκοῦρο πέλαγο. Κ' εἶταν τόσο πονεμένο τὸ βλέμμα του ἐκεῖνο ! Μὰ κι ὅταν ξαγνάντευε κἀνα πανὶ ν' ἀσπρίζη στὸν ὀρίζοντα, πόση ἐλπίδα ξαφνικά δὲν τοῦ φώτιζε τ' ἄδῳα του μάτια, ποὺ μάταια' ἔψαχναν νὰ δοῦν τὸ κόκκινο τσεμπε-ράκι νᾶρχεται πάλι πίσω ! Κι ὅταν νύχτωνε κ' ἔβλεπε πῶς ἄδικο πάει καὶ τούτη ἡ μέρα, πῆγαινε τὸ βράδι πίσω ἀπ' τὴν πεζούλα κ' ἔκλαιγε στὸ σκοτάδι, σιωπηλά, σπαραχτικά, μὲ τὰ μάτια γεμάτα πόνου, στραμμένα πρὸς τὸ μαῦρο πέλαγο ποὺ δὲν ἄσπριζε πιά γι' αὐτὸν τὸ πανὶ τῆς χαρᾶς !

ΑΘΗΝΑ Ν. ΤΑΡΣΟΥΛΗ

FRIEDRICH HÖLDERLIN

(1770 - 1845)

Μὲ τὸν Hölderlin ἀρχίζει μία νέα περίοδος στὴ Γερμανικὴ λυρική τέχνη. Εἶναι ὁ ριζοσπάστης ποὺ χάραξε τὸ δρόμο τῆς ρομαντικῆς ποὺ ἀρχίζει ἀπὸ τὸν Hölderlin καὶ φτάνει ὡς τὸν Stephan Georg. Στὴν ἐποχὴ του ὁ Hölderlin μετρήθηκε μὲ τὸ μέτρο τῶν ποιητῶν τῆς κλασσικῆς ἐποχῆς καὶ βρέθηκε κατώ-τερος. Μὰ σήμερα ἴσως εἶναι κάτι περισσότερο ἀπὸ τὸν Γκαίτε γιὰ τοὺς Γερ-μανούς, ὅπως εἶπε ὁ Pr. Strich, ὁ καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Μονάχου ποὺ διδάσκει λογοτεχνία. Τὰ τελευταῖα του ἔργα μάλιστα ἀγγίζουν ὅλες τὶς χορδὲς τῆς ψυχῆς καὶ σὲ μὴν ἁρμονία τὶς παρακινοῦν.

*Ένας ἀνέγγιχτος, καθαρὸς, ἅγιος ἄνθρωπος ποὺ μπαίνει σ' ἓνα μοντέρνο-κόσμο καὶ μὲ τὸν ὁποῖο δὲν ταιριάζει. *Έρχεται ἀπὸ τὸ βασιλεῖο τῆς λάμψης φέρνοντας τὸ βαγγέλιο μιᾶς ἀπολύτρωσης. *Ἀληθινὸς ποιητὴς σὲ ἀντίθεση μὲ τὴν ἐποχὴ του. Τοῦ εἶτανε γραμμένο νὰ καταστραφεῖ ἀπὸ τὴν ἐποχὴ του. Τὸ τραγικὸ μέσο του εἶτανε τὸ ἔξῃς : Πῶς ὁ κόσμος δὲν εἶχε πιά τὴν ὁμορφιά τοῦ *Ἑλληνικοῦ πνεύματος.

Εἶτανε μιὰ ἥρωϊκὴ φύση καὶ ἀνάγγειλε στὴν ἐποχὴ του ἓνα νέο κόσμο. Γι' αὐτὸν ἡ ἀνθρωπότητα εἶτανε ἀκατάστατη σὰ χάος. Αἰσθάνεται πῶς ἡ ἐποχὴ